

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

III. Explicatur testimonium è Prov. 30. 18, 19.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

asservabatur, narrat fores noctu diligenter fuisse clausas, mane vero exoriente aurora easdem fuisse apertas. Quamvis igitur domesticis ministeriis interdiu vacaret Rebecca, juxta patios mores, haud minus sollicite propterea à parentibus, nocteque prae-
Cant. 1. 3. &
6. 7.
Aristen. Epist. 10.

pue custodiebatur: unde merito **הַבָּלְעָד**, sive *Abscondita* dicta est. Adstipulatur R. David Kimchi in libro Radicum, & huic nomini quod Rebecca adscriptum est, absconditionis significationem inesse docet. Aquila quoque, ut dixi, hoc Geneseos loco vertit, *Absconditam*. Que vero ex Salomonis Cantico testimonia proferunt Adversarii, in quibus vocabulum **הַבָּלְעָד**, puellas jam virum pafas notare putant, quippe virginis pa-
rum decuifile amatoris *οὐερούσιος* interesse, valde eos sua fallit opinio; innuptæ enim pueri Sponsum, innuptæ puellæ Sponsam comitabantur ad nuptias; & carminibus, tum *κατηχουμένων*, tum *διηγηπνοῖς* prosequerantur. Testis Theocritus in Helene Epithalamio, ubi virginis ante Menelai & Helenæ thalamum tripudiis & cantioni-
bus indulgent, Testis Aristænetus in narratione amorum Acontii & Cydippes. Testis
& Catullus in Epithalamio Juliae & Manlii:

*Vos item simul integre
Virgines, quibus advenit
Par dies, agite, in modum
Dicite.*

Et in Carmine nuptiali:

Cernitis, innuptæ, juvenes?

Et deinde:

Apicite, innuptæ secum ut meditata requirant.

Orig. Hom. 1.
in Cant.
Cant. 6. 7.

Ex Cantico autem Salomonis Ethnicos Epithalamiorum modum formamque sumuisse docet nos Origenes. Quapropter illas **הַבָּלְעָד**, virginis fuisse credendum est. Thorique expertes illas fuisse aio, de quibus sic in eodem Cantico Salomon: *Sexaginta sunt reginae, & octoginta concubine, & adolescentularum (הַבָּלְעָד) non est numerus*. Nam quis non videt virginis intelligi, que si immunitæ fuissent, vel in reginarum, vel in concubinarum numerum referrentur.

Explicatur
testimonium
e Prov. 30.
18. 19.

Raym. Mart.
Pug. fid. Part.
2. Dilt. 3. c. 7.
Lyr. in Prov.
30. 19.

III. Magna quoque in explicanda hac clausula è Proverbiorum tricesimo capie controversia est: *Tria sunt difficultia mihi, & quartum penitus ignoro, viam aquilæ in celo, viam colubri super terram, viam navis in medio mari, & viam viti in adolescentia*; Ebraica habent, **הַבָּלְעָד**, in *virgine*; quibus Christi ortum è Virgine præsignificasse Salomonem Christianorum plerique conjectant; integris quippe virginitatis septis ex utero virgineo Christum Jesum prodidisse. Ita intellexerunt Raymundus Martini, & Nicolaus de Lyra, aliique subinde, qui & tria superiora ad Christum referunt; viam aquilæ in celo, ad ejus ascensum in cœlum; viam colubri super terram, ad redditum ejus à morte ad vitam, cum saxum ostio monumenti appositum penetravit, nullumque exitus sui reliquæ vestigium; viam denique navis in medio mari, ad mirabilem ejus inter homines & mundi tempestates vitam. Adeo ut ortus ejus, vita, reditus à morte ad vitam, & ascensus in cœlum, ordine præpostero hic, prædicta sint. Cujus interpretationis auctorem fuisse vetustum quemdam Ebraicum ferunt. Nos simpliciter locum hunc possumus explicare, difficile est virginis à viro clam immunitæ vestigia reprehendere, si ea caute & studiose occulere studeat; quod non magno negotio fieri notum est, cum & impuras quasdam mulieres operam ad id suam venditare & præstare nimis verum sit. Viam viri in adolescentia, exponunt alii amatorias artes à viris ad virginum devincendos animos adhiberi solitas. Quarum expositionum quamlibet seceris, dictio **הַבָּלְעָד** propositum à nobis retinebit intellectum, & virginem significabit. Nam quod objicere pergunt Judæi, aliam loco huius explicationem postulare subiecta Salomonis verba: *Talis est via mulieris adultere, que comedit, & terges os suum dicit, Non sum operata malum, cum **הַבָּלְעָד** mulieri corruptæ comparetur, proindeque puellam vitiatam significet, nulla id ratione concludunt, cum **הַבָּלְעָד**, iuxta ipsos, de nuptiis æque dicatur & innuptis, atque ita id secum compararet: aut quod proximum est, scortum concubitus sui celans indicia, cum muliere adultera idem agente; quæ quod eadem sint, vel certe quam proxima, inepta penitus & absurdæ esset comparatio. Dicendum potius, id sibi voluisse Salomonem, tanta arte virginem oblatum sibi vitium celare, ut vix majore mulier adultera illo perita uti possit. Parum vero auctoritatis est in Aquila, Theodotionis, & Symmachii interpretatione, qui **הַבָּלְעָד** vertunt *virginea*. Profelyti quippe fuerunt Aquila & Theodotion; Ebionita vero Symmachus, ac iis proinde adhæserunt seculis, quæ virginitatem Mariae Jesu matri derrogant. Niāne præterea vox anceps est, puellam vel integrum vel vitiatam notans: quo vero eam usurpaverint sensu, ambiguum est. His demum opponimus Senes Septuaginta, ac Interpretum Vulgatum, quorum longe potior nobis auctoritas est.*

Cadunt

Cadunt ergo omnia hæc Judaicae expositionis fulcimenta.

I V. At aliud præterea Adversarii præcludendum effugium est, quo scilicet se *Virgo illa*, propriunt, postquam vocabuli נָתַת legitima ab eis significatio extorta est. Aiant enim non ex eo recte concludi Virginem illam, de qua futurum predixit Isaías ut concipiat filium & pariat, in hoc conceptu & partu haudquaquam imminentum iri, sed id tantum posse colligi virginem fore ad hunc usque conceptum: ac proinde Isaiam, cum dixit, *Ecce Virgo concipiet & pariet Filium*, id sibi voluisse, tum conceputram & parituram Virginem, postquam virgo esse desierit. Verum ecquod erit signum illud quod pollicetur Deus, si virgo amissa virginitate concipiat & pariat, more matrum omnium? Respondet Bodinus in pestifero & exitiali libro nondum edito, & numquam edendo, quem De abditis rerum sublimium arcanis inscripsit, conceptum hunc & partum signum quidem fuisse, ac non prodigium. Quasi vero vocabulum, נָתַת, quo utitur Propheta, non prodigium quoque significet, atque eo sensu in Libris facie sibi adhibitus reperiatur; quasi Jeremas rem eamdem prænuntians, נָתַת, Novum non appellaverit, quod Isaías נָתַת, Signum dixerat. Neque sane est cur verum hunc Christi Iesu ortum prædicantibus nobis, religionis nostræ perduelles detrahant fidem, quam de Homeri, Platonis, aliorumque simili ortu falsa jactantibus Ethnicis habuerunt. Ex Apolline enim, & Perichione ab omni mortalium complexi integra, natum Platonem ferunt: Remum & Romulum ex Ila virgine & Marte. Jove fatos esse Alexandrum & Scipionem incredibile visum non est. Ponticae cuidam mulierculæ ex Apollinis congressu gravidam se dicent multos adhibuisse fidem narrat Plutarchus; Plutarch in Lyfandi, rum Sileno puer ex ea nato fraudibus suis texendis ut decrevisse Lysandrum, viroque insignes produxisse, qui rei confirmabant famam, rumoremque spargebant Delphis petitum, Sacerdotes in arcans habere sacra quædam oracula, quæ nemini legere fas esset, nisi qui patrem haberet Apollinem. Adeo incredibilis non habebatur ortus hujusmodi. Sribit Hieronymus adversus Jovinianum, creditum Buddam Gymnosophistarum principem è latere virginis prodiiisse. Alterum Buddam, Terebinthum prius dictum, commemorat Socrates, qui ortum quoque suum ad virginem referebat; prioris Buddha usurpato nomine & ortu commentatio. Minerva natum se credi volebat Domitianus, ut est apud Philostratum. Celebrem illum Anglorum yatem Merlinum sine virili congressu procreatum fabulantur. Sunt apud Turcas pueri, quos ἄρνες & virginibus tantum prognatos vulgus credit: Animæ filii, Νεφές οὐγλί appellantur Turcico idiomate, & miranda facinora edere putantur. Sribit Pomponius Melala Apim Ægyptiorum Deum, qui bos niger erat, ceris maculis insignis, & canda, linguae diffimilis aliorum, raro nasci, nec cotu pecoris (ut aiunt) sed dirinxit & cœlesti igne conceptum Adamum sine patre & matre de luto à Deo confitum, Eam ex Adami costa procreatum Judæi fatentur. Qui mundum factum putant, quod Græcorum Philosophorum plerique placuit, primos homines sine patre & matre editos fuisse dicant necesse est: quod minus credibile est, quam ex matre tantum, sine patre Christum Jesum prodiiisse, ut optime adversus Celsum disputat Origenes. Ex sexto Ge- nesios capite arbitrii sunt plerique memoratos illuc Gigantes haudquaquam à viris esse progenitos. Optime quoque Justinus Tryphonii obiect, steriles feminas & genitales annos prætergressas, Sarac, Annam Samueli matrem, & Elizabetham, Dei beneficio fecundas extitisse. Et Judæi ipsi in Midrasch Echa futurum tradunt, ut Redemptor à se expectatus sine patre nascatur. Idem habet R. Simeon ben Jochai in Generatione, & R. Moses Hadarsan in Psalmum octogesimum quintum. Falsus est ergo Plutarchus, cum scripsit feminam omnino nullam dictam esse sine viri consortio infangen peperisse.

V. Nunc vero nobis incumbit probandum prædictionem hanc Isaiae, qua futurum prænuntiatur ut Virgo concipiat & pariat Filium, integra etiam in conceptu & partu virginitate, in Maria matre & Jesu filio esse completam. Christi enim Iesu Adversarii, tam splendidum ei testimonium ut eriperent, ex adulterio natum prodiderunt. Impi maxime Judæi impuro suo & maledico ore Mariam matrem Jesu, ornaticem fuisse, sive κομμωτὴν, & μυστηρίαν, hoc est comedis mulierum crinibus operam suam locassem blaterant. Quod artificium quæ exercabant feminæ, quam parum pudicæ essent, ex Nape & Cypashi, quæ in libris Amorum Sulmonensis Poëtæ memorantur, satis notum est. Proinde Mariam appellare solent, נָתַת, hoc est Adulteram; Jesum vero, בֵּן סְתָרָא, Adultere filium: quod equidem sine indignatione referre non possum. Sic sèpe Thalmud utrumque. Sed & illic quoque, & in Midrasch Coheleth, & in damno libro, quem יְשִׁיבָה, Generationes Jesu inscripserunt, cum filium Pandire, & שׂוֹנְתָרִים, Jesum Pantherium nuncupant. Atqui Pantheram illum, Mariæ maritum fuisse narrant in libro Thalmudico Sanhedrin; verum Sanh. cap. 7.

Ccc

*cuius conce-
ptum & par-
tum predictum
Isaia 7. 14.
non solum ad
conceptum sibi
& partum,
sed post utru-
q; etiam vir-
go fore pra-
dictum.*

*Plutarch in
Lyfandi,*

*Hier. ad. Jov.
libr. 1. cap. 16.
Socr. libr. 1.
cap. 21.*

*Phil. De vit.
Apoll. libr. 7.
cap. 11.*

*Pompon. Mel.
libr. 1. cap. 9.*

*Orig. libr. 1.
contr. Cell.*

*Paticinium
illud Isaia 7.
14. in Maria
matre, & Je-
su filio com-
pletum est.*

*Plut. in Præc.
conjug.*